

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСНОХ У КРАЛЪОВИНИ СХС

Виходза раз у тижню.
Цена на цали рок 100 Динари.
— На 1/2 рока 50 Динари.
За Америку 4 долари на рок.
Рукописи и други писма треба
посилац на адресу:
„РУСКИ НОВИНИ“ НОВИ САД
Боговићева улица број 2.
Претплату на РУСКЕ-НАРОДНЕ
ПРОСВИТНЕ ДРУЖТВО, РУСКИ
КРСТУР (Бачка).

Рок VI.

Нови Сад, пятък 22. Марта 1929.

Ч. 11 (219)

ВОСПИТОВАЈТЕ ЧАДЪ СВОИХЪ...

III.

Правдолюбие.

Меди першихи честотами у воспитованю ест *правдолюбие*. Правдолюбиви человек отворени, щирни, поштени и прето го кажди любви и почитуе. Вон идзе правов драгов, бешедуе и роби по своім прешедченю и не бршуе ше о тим, цо людзе повсдаа. Зедним словом правдолюбиви человек прави карактер, на ньго ше кажди може ослобди.

А як виховац правдолюбие? Родителюм у першим шоре длужност указац на Бога, котри сама правда, правду любви а спревоцку мерки и каре. Указац на самима себе, же шидки нашо дла опивцески зарями правдолюбия. Дзецом не шме ани на розум прийсц, же би своіх родничох могли обвинювац пре неправду, вони им муша вериц ягод евангелни.

Же би дзеци були правдолюбиви треба им указац и на циганство, яке воно бридке и недостойне и пред Богом гринше. У вихованю гу правдолюбиво най нам послужка тоти два приклада.

Славни председател А-мерики Вашингтон, кед бул ише дзецко достал од сво-його оца як дарунок краси млаток. Вон го сцел спробовац и порозбивал шидко, цо год му пришло до рук, па так з млатком знял цалком скору з найльшого древка у загради. И древо вигинуло. Його оцел питал ше челядз, хто то поробел. Нихто не знал. Поволал малого Дюрка, бо так му було мено, и залита ше го: Не знаш ти, Дюрк, хто, то древо остругал? Мали спуцел очи а вец виповед шмелим гласом: Оче, я не знам, цигани, я то поробел. Оцел го притудел гу

себе и гварел: Дзецко, тво-йо правдолюбие ми мляше як тисяч заградових древкох! Тот оцел знал ценіц правдолюбие.

А тераз послухайце и то. На першого априла догварела ше мац зос своко служницу, як воня спреведза малу школярку Ганьчу. Як ше догварели, так и зроби. Мац вжсала гарничок и так гварела малей школярки Ганьчи:

Идз, дзівочко моя, до аптики и привешеш ми ма-сци од суньогох. Глед пойдем мамочко моя — от-питовало пениве дзецко, — лем вежнем реклу, бо вонка хладно.

Потим одбегла полна радосци, же годна дацо зробиц за свою мамочку. А кед пришла до аптики и кед виповедла, цо цо пришла, там ю вшмелли.

Плачуци ше працела до-му и запитала свою мацер, да ей ише раз пове, да чуе, чи вона добре мацер поро-зумела, бо вона не могла ани у сну подумац, же би мац могла дацо шалсного росказац. Кед ше и мац и служница почали вшмеяц, же им ше такудало спре-вещ малу школярку, мала дзівочка з гнивом попатре-ла на свою мацер, як да ей-сцела повесц: Не добра-мац! Чи вас я можем як мацер почитовац, слушац и любиц!

То було досц, да мац пред свою дзівочку страцн мацерниску чест.

Кед ей по тим мац дацо заповедала, або заказовала, дзівче вше себе думало:

Гм! А хто зна, чи то правда?

Нихто так скоро не спо-зна старших людзох, як мали дзеци. — Прето уж стари Греки мали таку при-словку:

„Дзецку припада чест!“ а то значи: пред дзецом треба бара мерковац, цо чло-век гутори або роби, бо дзе-

цко опитро судзи. — Пред дзецом не шлебовно нигда цигани.

У нашим отечеству

Меней министр-нох. Роби ше о тим, да ше число нешкайших министрних зменьна. Дзеци ше министрні зединя з другима и па тот способ ушширус ше вецей милио-ни держави.

Вельке наслідство. Року 1917 умар у Херцего-вини Петро Новакович, котри бул длужни час у Египту и заробел некий масток. У саитовой войни скрил Но-вакович дзешкаль шидок своі пенеж а нікому не по-вед пич. Од його дзецох у животу една дзівка, котра одата и ма сина. Тих днбох австрийска министрня я-вела, же масток Новакови-ча у Бейбу и следато ше наслідници. Сума випошуе 27.968 египетски фунти. Так худобна родянина Но-ваковича востави нараз ми-лионарами.

Ляд одходзи. На шид-ких рихох ляд уж попукал и у вельких фалатох одхо-дзи. На дасдних местох Дра-ви и Сави пришло и до век-ших чкодох, бо ляд вдерел до мостових слупох и ро-валел мости. У Земуну од-несол ляд вецей ладі и шле-нох.

Цигане-злуди. Една велька група малярских ци-ганох настанела ше при Бе-отраду и отакала плячкали и крадли цо год лем могли. Полиция заварла шидку бан-ду и тераз ше указало, же вон и вецей особи позаби-вали, кед иньшак не могли прийсц до пенежа.

Садителе цукровой цвикли отримали собра-ние, на котрим вшнесли чек-юсци, цо им приходза од вельких цукрових фабри-кох. Замодделли владу, же би их помогла у їх правед-них жаданьох, да цукор бу-дзе туньши.

Закон о менох. Уж приглашені закон, же каж-ди у нашей держави муши ше подписовац так, же на першим месце положи сво-йо презвиско з початним словом своіого оца а вец кресле мено. На пр. Нате-гач Янков Михал.

Правели пасоши. По-лиция винашла у Скопю цалу организацию, котра правела криви пасоши и предавала их вьуким лю-дзом за вельки пенеж.

Не знаю цо з вином. У даноедних местох Дал-мациі тельо ше вина зро-дзело прешного року, же людзе не знаю цо з нїм робиц, предапаю го по 2 або 3 динари. Не може го предац до неших державох пре вельку царину.

Настрадад у огни-цу. У Баймоку (Бачка) у огнянцу бул заажати з-роботу Осиф Поляк и як вол не закапчал капут, вла-пел го ремень и прежал на два часци.

Велька старосц. У валале Силба (Далмация) умарла една жена, котра навершела 105 роки живо-та. Ей праунука ма 25 ро-ки а ма и дзецко од 13 ме-шаци.

Мали висти.

Дни 17. III. т. р. заручел ше Йосиф Сабадош, син нашого честного таади Янка Сабадоша, касира Просвита Друштва зос

Илифину Палгаргай, дщину до-койного Ферца Палгаргай и Йо-сефини Олар. Нашо вичованс в

препоручује, да се општи-ни изјави срдачна захваљност“.

Министарство Унутрашњих Дела Кабинет К. Бр. 899. Општинској Управи Руски Крстур. Господин Председник Министарског Савета и Министар Унутрашњих Дела најлепше захваљује на поздравима и патриотским изјавама приликом прве седнице и жели

срећан и користан рад за добро и напредак општине“. Помоћник Министра Унутрашњих Дела.

Зос Р. Н. П. Д.

На Руску Просвету на-берали жени у Шиду на праткох на Церковним шоре суму од 54 динари. На многаја!

Мудри зарепька.

„Боже мой, я не годен ни доброго зробиц, кед ми Ти не поможеш“. (Св. Филип Нер.)

„Кажда цивилизация ше распадне, и каждый народ зникне в лица жеми, котри не почива на закладах, яки Бог поставел: на праву и на кристијанској справедливости“. (С. Томас).

„Драга до неба вше отворена шердцу скрушеному“. (Св. Анселм.)

„Темелі моралности му-на буц найбизовнейше за-ложени, и прето ше муни у школи вичовац катакис; або лепше да повем: хри-стијаньске виховане муши мац у школи перше место“. (Viktor Cousin).

„Лем гота школа, у котрей ше шницка наука осно-ное на св. виру, може справди виховац тварних, карактерних людзох“.

Так научуе учени проте-стант др. Ферстер.

Шветочни Отпочивок

Недзеля І. В. Посту. ЕВАНГ. ОД ИЙОАНА, ГЛ. 1., ЗАЧ. 5.

„Се вистину Израилтянин, во немже льсти њѣст.“

Праведни ше человек вола тот, котри да каждому його чесц и право. Праведни человек найперше кончи сво-йо длужности спрам сво-го пана Бога, вецка спрам сво-його ближнього и себе самого.

Тоти три длужности су темель каждой праведности, и воли су ведно зязали и не могу ше розлучити една од другей, а да остане чло-век праведни. Кто Бога вери и любви, тот муни любвиц и сво-його ближнього, бо не мож Бога любвиц, а ненавидити сво-його брата. Кто алодій людзом, тот и Богу, а хто неприятель божи, то и людски. Тоти два любвиц положел Исус Христос як темель каждой праведности и вичного оправданя и вичного щесца.

То нам укавал у свангелских словох о. страшним судзе, котри ше читаю на недзелю Мясопустну. Цо аме доброго зробели братом Хривости мелшим т. в. людзом, то аме и Богу добре зробели, а цо аме эле зробели, людзом ближнім нашим, то аме и Богу зробели.

Исус похвалел Натанаїла, же с праведни Израилтянин, а то його найвекна слава и щесце, бо з тоту чесноту заслужуе ше живот вични.

Кед сцеме даклеж спашиц нашу боамертну душу, теди мушиме и ми буц праведни т. в. дац каждому цо му припада, мушиме буц добротливи, благи, жичливи гу своім ближнім, з єдним словом правди. Кед нам то хибн, даремни труди нашо, даремна вира наша. Шницких, цо им були катове-мучители, чека осужденше, цо го вирекле Вичли судия. Христос Цар и Господь на странним судзе: „Идите прокляти во оген вични уготован дияволу и ангелом его“

Яки правила нам подал Христос за вичполнене закона любви гу нашо-му ближньому, то будземе толкопац през вецей неделаі Велького Св. Посту читателюм наших милых Руских Новинох. Унешне самолюбне време управо е пужно каждой души, да ше у тим святим времену глїбше задума о царици шницких чеснотох: о праведности т. в. о любви гу сво-йому ближньому, бо о ней завиши нашо вичне щесце.

М. Мудри.

Конкурс за дзяцке место у Бачинцох.

Потписана управа Бачинской грекокато. парохіи росписуе по одрѣбн Духовного Стола од 1. марта 1929. р. 482/29. на вичпрашнє дзяцке место у Бачинцох конкурс до 15. априла 1929. р.

1. Кто жада тото место достац, треба да поднесе молбу на церковни одбор у Бачинцох до 15. априла 1929. р.

Предносц маю тоти, котри маю дзяцку диплому, а у недостатку такых можю и без дипломи дзяцкей модлїи, але ше обовязую найдалей до рока зложити дзяцки испит. Кто нема дзяцкого испита, тот будзе лем привремено поставлен за дзяцка. Конкурсенти муна точно знати церковне престопапнє.

2. Конкурсент муши буц чловец боготойни и непорочни, котри совисно окончуя сво-йо хри-стијанскє длужности, и котри вое своім фамилярним животом да-ва шницким парохияном добри приклад як у церкви так у парохіи.

3. Конкурсент муши буц приправни, да вое свиченїком уча-ствуе у роботох при шницких

христијанских просветних орга-низациях.

4. Плаца: у жыту 23 до 25 мет. и штола од 300 дин. рочно.

5. Длужности: а) Дзяцк ма длужности окончовац шницки бого-служеня, недзелни, празнични и ежодневни так порядочни як и чрєвичайни по одрѣбнєм церковней власнї.

б) вичучовац дзеци основних и повторителних школах у цер-ковним престопапнє.

в) старай ше, да буду вичє двома вичбранн хлапци крєкшанє.

г) муши ше при богослужє-ных гочнє тримац церковного Тиника и одрѣбнє церк. власнї.

Церковни одбор ма послац шницки молби Духовному Столу прека парохияльного уряду вое своім тройним добре обравлє-нєм предлогом.

Ординарият, кед будзе тримац аз нужне повола конкурента до Крижковцох, да ше ошведочи о його знаню и гласу.

У Бачинцох днє 5. марта 1929.

Михайло Гирьоватиї,
парох
председатель цер. одбору.

Нашо претплатнїци

Обновели претплату слїдуюци п. п.:

Александр Буила Коцур 33	на 1928./29. р.	200 Дин.
Никола Медвни Ст. Вербас	на 1927. "	100 "
Др. Томислав Фирис, парох Радатовиц	" 1928. "	80 "
Карель Хромни Пинисурени	" "	100 "
Землецайска Читальня, Коцур	" 1930. "	100 "
Василь Гербут Пинисурени	" 1929. "	100 "
Дьонис Сабадош Дурьов	" "	100 "
Янко Яким 306 Коцур	" "	100 "
Янко Дориктаж 55 Коцур	" "	100 "
Апляр Дудан кушнїр Р. К. 951	" "	100 "
Петро Шямко Р. К. 328	" "	100 "
Юлиан Олар Коцур 332.	" "	100 "
Минко Коцин, качмар Андриовиц	" "	100 "
Андри Силадї Р. К. 412	" "	100 "
Александр Аבודїт, парох Ст. Вербас	" "	100 "
Никола Римар Ст. Вербас	" "	100 "
Яким Пануга, благайник Миклошевци	" "	100 "
Василь Джуня Бачинци	" "	63 "
Михайло Гирьовати, парох Бачинци	" "	62 "
Штефан Рад Р. К. 680	" "	50 "
Михайло Гарди 36. Коцур	" "	100 "
Гербут Янко Р. К. 595	" "	100 "
Дьоро Пан Р. К. 1044	" "	100 "
Яким Тиркаїла Р. К. 384	" "	50 "
Балнт Штефан Р. К. 689	на 1928./29.	100 "

Оглас.

Штефан Сегеди

качмар у РУСКИМ КЕРЕСТУРЕ

преда свою книжку зос дутяном и зос карчму на вше.

Дальши услови и цену хто ше знац и сцел би купити най ше обяви гу дотичному газдовї Штефанови Сегедиови, качмарови у Руским Керестуре до марта 25. того року.

ТАРГОВИНА

Жито	Дин. 250—252—	Овес	" 240—245—
Кукурица	" 270—275—	Мука 0	Дин. 350—355—
Раж	" 230—235—	Мука 2	" 320—330—
Ярец	" 252—255—	Мука 5	" 300—310—
Пасуля	" 1000—1400—	Мука 6	" 270—275—

няти добра. Социјалисти били томе противни але ипак векшина вигласала тот закон. Французи видаа, же пре своју непријателску политику гу Церкви вельо страдели у Шведе, особено при мисийох и тераз би сцели то поправиц.

За добру штампу. Недавно умар у варошу Барселона (Шпанија) татровец Бегвал, котри зохабел на добру штампу 1 милион дин., же би ше од каматах тей суми наградевала тога новинка, котра пайлешше пише у катољ. духу.

Оплячкали церкви. Одкеди влада у Мексику забранела у церквох ираниц

Служби Божи, нестало и шицких драгоценцох и вреднотох зос тих церквох. Так то держава „чувала“ церкви.

Министерия миллионерох. Председатель америкских державох Гувер, миллионер, вименовал шицких својих министрох спомедзи самих миллионерох. Його министр финанси познати Меллон, котри ше рахуе за тредого богача Америки. Шицки министри не Богзна яки таланти. Па ше тераз најсче выполнела при словка старих Римлянох, котри гварели, же мала мудросц потребна за управляне шветом.

Зос наших валалох

Господици.

Жем на предай. Як по зме скорей у наших Руских Новинох писали, же у Господицих сст досц жем на предай, чувме, же ше даскельо газдох зос Керестура и Коцура црзнавали о тей жеми та им заго ту вишишеме даскельо векши фалати, хтори стоя на предай и то 50 ютра по цени 24 тисичи дин., 43 ютра по 16.000 дин., 32 ютра по 23.000 дин., 30 ютра по 20.000 дин., 30 ютра по 20.000 дин., 20 ютра по 18.000 дин., 20 ютра по 23.000 дин., 7 ютра по 17.000 дин., 6½ ютра по 18.000 дин., 7 ютра по 18.000 дин.,

3 ютра по 18.000 дин., 3½ ютра по 19.000 дин., 1½ ютра по 17.000 дин., а сст ище и другей жеми досц на предай. Розуми ше, же тога цена ше да ище збивац: то тельо питаю але даю и тунше. Жем е добра и першей класи зос салаптами. Ми радземе нашим газдом, да ше интересираю за тоту жем бо за керестурски холт годзен ту купиц готово два ютра и так свой капитал подвостручиц. Кед би дахто пошол до Господицих най ше дви до нашого подтутора Михала Лазор, хтори го вец далей упути на цензара лебо на дотичного газду.

чи ше ти не боїш Бога, кед робииш таку роботу и на дзень Господни?”

Газда оштро отвитовал: „Не боїм ше. В недаелю мушим надокнадац того, цо сом страцел пре вшеліяки чкоди. Кед ше Богу не пачи святочна работа, чом дозволюе, да мам таки чкоди?”

Ледва человек тоги безбожни слова вигварел, кед нараз страшно загирмело, блісло, тресло и огонь запалел зворжене зарно. Од зарна влапел ше и хлів, а логим и хвжа и за кратки час було шицко лем гар.

У тим часу пришла и една служница з поля и так претварела гу свойому газдови: „Пане, стало ше чудо. Вода заляла ваше польо, а на том месту тераз стої вельке озеро“.

Аж тераз пишни газда заплакал и так претварел:

„Мушел сом тото шицко страциц, да ми ше отворя мойо очи, и да видзим и порозумим, же Бог одредел, да ше дзень Господни празнуе. Мал сом досц ча-

су, да ше о тим ошведочим, бо Бог бул гу мне барз црпезліви, але я тото не зробел. Най ше тераз верни воля Божка!“

„Не мож було нишак, треба було пойсц на надницу. Перши газда, котри го прил на роботу, то бул тот челедник, котрого вон як газда вигнал зос свойого дому прето, бо вон сцел праздновац дзень Господни.“

По кратким часу зашпришол Христос Господь зос св. Петром до того дому. Тераши газда дораз го препознал, приступел гу Ньому и так ше го запитал: „Чи то Ти, котрому я мам дзековац за шицко мойо господарство!“ Христос Господь одповед: „То я!“

А земледілец заш го питал: „Чи то ти дал знициц маесток мойого першого газди!“

Христос Господь отвитовал: „Так есть“.

Земледілец но трецираз ше запитал: „А хто Ти дал, же мам моц подаровац и одобрац?“

Цо ше тиче гевтэй аграрней жеми, цо зме писали, мушиме за тераз явиц, же од тей жеми на будзе ніц, бо ше хеверна жем досудзела добровольцом; лем кед би держава превжала добровольцох на себе, аж теги би ше могло о тим робити, да ше иста аграрцом догнаци. Ми зос своей страни робели зме шицко, да ше нам тога жем додаелі, але па дармо, бо ше муштели перше хевти намирци. Я думам, же би ше ипак даскельо худобни фамелї могли населіц до Господицих та би вец временом добили право на аграрну жем, але наравски то им не можем гарантирац.

Петровци

Зос Петровцох достали зме слідујуци допис, котри приношме як виправку на допис, цо выпол у числу 10. т. р. наших новинох:

„Руски Новини од 15. Ш. т. р. принесли допис зос Петровцох дзе ше гангира и моя особа, а писал го М. Ю. зос Петровцох, котри против мне робел ище скорей як же пан министр Корощец до Петровцох именовал.“

Цо ше тиче вредзани „Руского Просв. Друштва“, то не стої, лем стої то, же сом писателя того допису увредзел. Я бул перши член утемелитель „Руского Просв. Друштва“ у Петровцох, па би було ве-

цей як шишино, да процив нього тераз робим. На ствари стої лем то, же сом бул вше процив особи М. Ю. як и велька часц Русинох у Петровцох. Находзим ше медзи першим претилатниками „Рус. Новинох“, а да сом робел процив нїх, то су два опречпонятия“.

С поштоланим
Дюра Гарди
постаруш. и. р.

Од Редакциї: Нам мило то констатирац и виправлеме ирвду, котра зробена од страни дописователя. Молїме у будуще шицких дописователюх, да не виношуну своєю особни ствари и меркосци, але да их росправля медзи собу, бо Редакциї не може знац, кельо правди на чим, па у будуще не будзе приман ніяких полемикох и упрелдївкох описованьох.

Руски Керестур.

Па телеграми послани зос першого засидания општинского поглаварства и представништва достали зме слідујуци подзаскования: од Його Величества Краля и Председателя Влади:

Општинском Поглаварству Руски Керестур, Министерство Унутрашних Дела актом својим К. Бр. 915/1929. доставило следебе: „Приликом ступања на дужност, Његовом Величанству Краљу улутила је изразе оданости и поданиячке верности поволостављена општинска управа општине Руски Керестур. По највишем палогу Његовог Величанства Краља, Кабинет Министра Унутрашних Дела

„Я тот, котрого Отец небесни послал, да выполним Його святу волю.“

Земледілец удивлени закричал: „То ти Месия!“

Около главы Христа Господа зявела ше небесна шветлосц, а з його устох вицли слова: „Ти гвариш“.

Земледілец снаднул на колена и поклонел ше Христу Господу. У тим часу вони обидвоме щезлї.

Кед господар подзвигнул свойо очи, не видзел нікого, лем на месце, дзе Христос стал, там лежал мали крижик. Вон вжал тот крижичок, побочкал го и однес го дому. Кед умерал, придал го свойому најстаршому синову, вириповедал му ицераз шицко, цо ше стало у його живоце и на концу так му розказаал:

„Паметай, сину, же би ми вше праздновал дзень Господни... А тото, цо я тераз тебе гуторел, поведа ти своім дзецом, да и вони так робя, и так научи и свойо дзеци. Святе писмо нас учи, же лем тот люби

Бога, котри отримуе заповиди Божо и заповиди церковни“.

Бечка (гордов)

Приятель моделл приятеля, да му пожичи бечку на два-три дні.

Приятель бечку пожичел и тот му ю на време врацел.

До тераз шицко було добре, а зло лем у тим, же за час пожички у бечки стал витрион.

И пах витриона ше у бечку так впил,

Же його стамац отстрациц не було сил.

Дармо курели, мили плакали.

Пах витриона з ньох не выбрали.

Родиче меркуюце,
Дзеци воспатуйце
Бо алоци у шерца легко ше увива.
Але стамац чешко ше вивива.

ло свого дому. — Земледільством і хованьом статку, чоловік упросто присиловав натуру (природу), да му вецей родзи и дава лопше одю. А то було и потреби, бо ше людзе паміюжили, па так ня було дещи зос доварства и плодох, котри ше сами родза. Па и того може ше раховац як напредок людвнчєского розуму — мудрости и роботливости, же од дакеди дживих плодох маме ношка жито, кукурицу, пасулю, жолоту, овес. Шикки тоти видуми и винаходи давней прешлости не менши су од ишкайших! — А шикко того человек мусел винайти и видумац — од едноставней мотки, кахашца, дробней илки и хасновитей травки, до Сингерових машинок за шикце, Едизонових ірушчок до шикца, Фордових тракторох за польскі роботи, Пастерових інєкційох проція абєнєвєнєнє и других „чудох“ нашкєсєсєнє. Але не лєм тоти знаня, на котри сами видамє, як су хасновити, але кажде знанє правди чловекови є потребно. Не лєм прирозопис, земльопис, рахуки, кемич, физика, народне газдовство, ветерина, медицина и тому подобне, але и инши знаня — як на пр. право исторія, учєнє язикох, па и филозофия: шикко то вельки добра чловекического роду.

Тото, цо миллиони наших преткох през тисячи прешлих рокох випробоваки, винаши, диваши, зробели и видумали, то ми прияли як спадщину. Знаниє ше прєнєсєло од поколіня на поколіє и человек поставал вше баржеє напредни. Преданя тей спадщини кончєло ше вихаснованєм видуманих и винайдених стварох, зос власних приповєданьом,

„Миснопар“ Мойсєнєко.

Познати православни агитатор Мойсєнєко, котри ше прєзвал „миснопаром“, а котри ше круцєл и коло

а на концу найнєцєй и найсєвернєйше зос писаньом и зос кийкєку. Писмо то видум над видумани. Писанє зробєло вєлькє чудо: же нєм хуторя и прочую нас мудри людзе, котри уж давно помарли. Писанє роби, же можемо бєшєдовац з людями, котри су у дальких крайох, и же ше фришко можемо хасновац зос їх живнєм. И гєч людзе роздєлєни на инєложни и неприятельски народи, племена и стани, то вони инєк мєсци собу пожитую своєо видуми и знанєнє. Писанє и кийкєка влєжу и канчаю чловекиєскє друштво шикких кйкох и цєлого швєтє. Прєто ше и свари за гєчтєго, цо нєвнє читач: же є шєнєи попрє власни очє. — А як є єдноставнє то писанє! — зос 20 — або 30 знаки (букви) ми можемо записати и прєчитати кажде слєпо, кажду бєшєду и кажду думу. Тотк 26 — або 30 букви може научи прєз жєку кажде вєрає сєлєморчєнє дєцєко, а одрєснєти человек инє и сєкорше. Прєто при прєсвєщєнєх народох кєнєсємєнє человек бєлє вранє. И при нас находзи ше инє вєльє народу цо не зчєю читач инє писач. Тоту бєду треба вєчєманьовац зос мурованєм основних народних шкєлох. Прєз тоти шкєли требало би да прєйдеє кажди человек — *кажди народ, и да зос їх инєсєнє основнє знанє*. Ту би ше зєк прєз рєшєтє вилучєлє гєвєцє, котри лєпше и лєгчєйше учє, котри бєлє удаєлєл вєцєє слєбєснєснє и тєлєнту, да ше вєчка таки пошлє до *инєрєдних и стирєвєнєх шкєлох*; а я комєдєнє тємє нашлє би ше инє лєпших, котри би пошлєли на *висєки шкєли (унєвєрситєтє)*.

наших валалєх у Бачкєй, сєкєол тих днєох до Австриї и там прєшон на лутєранску вєру. Вон зос по-

знатим Стрилчєком агитирал мєдєи русинами у Босни и там оплячкєл вєцєє наших фамєлиох, бо нєуки швєт погнєсєвал му вєхєли. Нашо власци гє глєдали але гє не могли найсє. Гваря, же Мойсєнєко жид з Русїї. С початку бул у катол. франєвским манєстиру у Загребу, дє гє вони прияли. Вєцє рєк сєкєол, и руски православни влади-

ка запєлє гє у Карловцєх, та гє послали мєдєи наших греко-католикох до Босни да там „роби“. Нашо зєвєдєнєи людєє його роботу не забуду, бо вєлє прєнєго прияли на жєбрацу пєлєцу. Тєрає тот православни апєстол постєл лутєраном и так указєл найлєпше, же му не стало до якєй вєри, але до його кйшєнєки.

Широм швєтє

Грєна у Албаниї ширє ше у вєльких розмирох. Од нєй умарло вєцєє: тєсєчєкє особи. Вєлькє страх мєдєи житєлями Црнєй Гєри да ше хорєта не росшири и там. Випатра, же ше гєнєца мєдєи обєма державами муши задрєц.

Згорєл цукєр. На острову Куби настєл огєнь на полєох, котри засадєнє цукєрєвєм надом. Рахувє ше, же лєм у єдиним краю згорєло вєцєє як 75.000 мєхи цукєру.

Умар маршал Фош. Вєрховни командєнт у свитєвєй войнє Ф. Фош умар днє 20. III. т. р. Вон ше родєл 1851. року од побожних родичєх. Його старши брат свєщєник. Фош ше пошвєцєл вєнєскєй службє. Вон командєвал француским вєйскєм на найбєсєнєйших мєстєх у свитєвєй войнє. Вєцєкаль бул вимєновани за вєрховного командєнта цєлєй фрєпти процив Нємцєх, котрих вон

славно завладєл. Вон командєвал зос 5 миллионє людєох, а то: вначє, же Фош снєда мєдєи найславнєйших вєйскєводєох швєтє. У войнє страцєл єдинца сина и жєцє. Як християн и католик вєполнєвал своєо длужносци бєз страху. Вєлькє Фош инєл кажди дєнє на св. Службу Б. и Причєсцє. — З того походит и його вєлькєсєц.

Трєчки спєлєл глєву бувшого руского царє Нєколєя. Так написєл нєдавнєо руски новинар Г. Попов у єдиним новинох у Лондєну. Тото писанє порушєло цєлу Еврєпу и жєднєа державє у западнєй Еврєпи нєсєє прєнєцє того жидєвского збєйвєкє.

Тєрговина з вєду. Прє вєлькє жєму попукали водєводни цєви у польским варошє Варшавє и прєто настєла вєлькє нуждє за вєду. Тото вихасновали „тєрговци“ у першим шорє Жидєи, котри на кочєх

ФЕЛЬТОН

Слєд. Сєлємєнє:

Сєвєсєц.

Ноц... Уж давнєо нєстєло слєнєчнє швєтлє. Людєє вєдалє Н. гєтовєли ше па отпочивок. Ридкє булє лампє розшєти по хижєх... На нєбу плєвал вшє пєшємєяли мєшєц. Вон як да не зна за муки, котри цєрпєл єдєн лєгнєнь.

На край валєлє блїщєло ше слабє швєтлє. У хижєи за крашнє порихтанєм стєлом шєдєлє мєлєдєи человек. У рукох му новинє... Смуги його лїцє показовали озбєлєнєсєц. Шєдєлє мирно и читєл. Нарєз... дєвигнє глєву, вєщєри очє и тєргнє ше. Лїцє му прияло воскову фарбу. Злєк ше. У новинох напєл мєстє, па котрим ше спємєнєа його особє. Не стєл бєшє його мєнє, але вон зна, же то вон бул там, о чим ше пишє. Истєвнєсєц

описєнєй особєи в нїм не сєє припєзнає. У нємєо ше вєдєлє биткє. На єдиним боку його сєвєсєц, на другим його „я“ и полєбєнєи полєс.

За кратки час вон уцїхнє тоту битку и прєходзи мирно прєйг гєчтєго мєстє. — Обєчнєа фарбє ше му вєрає, вон ше нєлєгнє на кєрєсєлє и прєдлєжи читєнє.

Зєрнєл з читаньом. Прєд очєми му пєрхєлє слєкєа описєнєй крадєи. Руци новинєи к лєжнє єдєн рєман. Чита...

Не може вєцєє... Зацє нємєа мирє. Охєбнє кнїжку и вєжнє зашновинєи. Поглєдєа члєнов о крадєи, да ше увєри и утєвєрєдєи у цумки, же то не вон. Крадєа булє описєнєа: „Н. Н. 25. X. 192... Ту у ноцє мєдєи 24. и 25. т. м. обєти дєвєри єднєй худєбнєй хижєи. Нука булє лєм дєцєи. Кєд чулє лупкєнє до дєвєрєх, почєли кричєцє и плакєцє. Их йєйк остєл нє-

увєлєнєнєи. Толєкє єднєс дєсєкє вєлькє суму пєнєжєх. Дєцєи гваря, же сє висєки и цєнєки. За нїм послєнєа полїция. До тєрає вєлє нємєа уснєяху.“

Лєгнєнь стєнул и погнєтєй глєви шєтєл. Лупкєнє його корєкох прєривєлє частє здєхованє... „Висєки, па цєнєки...“ думєл сєбє, кєд збєчєл вєлькє своє цнє... „то не правдє, же я таки...“ и при тим ше ошмєшєковєл. Бул то ошмєх, з котрим сєцєл змєхшєц кєру своєй нукашнєснєи.

Шєднє и запєлє цигєр. Вєлькє „хмєрєк“ димє дєвєгєлєи ше гє повєли.

Гваря, же бритєи и смутєки у живєту, охєбєя гєч на чєс человека, кєд закури... У нашєм случєю не помогє цигєр.

Млєдєи человек вєжєл з нєвєа кнїжку з нєдїю, же ше умєри...

Кратки час потирєвал и вон лєгнєл на посєцєлє. Очє закєрїл з плахтєу, да цє сєкє-

рєй зашиє. Сєн нє сєцєл на очє...

Видєє на концу вєшкє. Мєшєц крашнє ошмєшєковєл вєлєлє. Турнєя вєлєдєскєй цєркєви, на котрєй ше блїщєл крїж, здєгєдєвєлєа гє на дєрєзє його щєшлївнєи чєсєи, а котри прєстєли, як прєрєвал кєждє зєязєу з Бєгєм.

Лєгнєнь попатрєи гє мєшєцєу, але фришко руци поглєдє долєу. Як да му мєшєцє гутєрєл: рєз то видєє на швєтлє. Лєпшє цнє прєобращєцє и покєяцє... Якє будєє гєлєбєа за тєбє кєд цє будєу прєвєдєнєи.

И вон нєдумєл поїсєцє и припєзнає. Алє цє людєє повєдєзє? Тє кєлєо кєнєчнєо злєдєох жєє мирно, па чєм ше вон гєлєо бєл?

Вєрєцєи ше до хижєи збєлєчєи и лєгнє. Гєдєинєа мєлєо нєсєкоршє вєбєлєа 2 по полноцє. Вєстєтєсєц и сєн зєлєдєа гє, и вон зашиє.

Рєно ше збєдєлєл и чувєтєвєл, же бє мєг припєзнає. Нєдумєл слєдєуюцєго рєнєа